

A Poem for the Elements (2016) **Margrethe Aanestad**

Det er ikke uvanlig å høre voksne mennesker utbryte «dette kunne jo en femåring ha malt!» i møte med nonfigurativ kunst. Ofte er dette et uttrykk for frustrasjon fra en betrakter som kanskje ikke umiddelbart forstår hva han ser, og dermed avfeier kunstverkets mening ved å sammenligne det med «søleriet» til et barn. I en mer positiv tolkning av utbruddet kan det også tenkes at det er noe ved den umiddelbare spontaniteten som ligger i uttrykket som gir assosiasjoner til de tallrike barnetegningene småbarnsforeldre bærer med seg hjem fra barnehagen.

Det må selvsagt understrekes at ved å rope «barnetegning!» vil man i de aller fleste tilfeller bomme, for ved nærmere ettersyn og analyser finner man at malerienes formale kvaliteter og iboende innhold stikker mye dypere enn hos arbeidene til et barn som entusiastisk har sølt maling rundt på et papir.

I dokumentarfilmen *My Kid Could Paint That* (Amir Bar-Lev, 2007) tar Bar-Lev for seg fenomenet Marla Olmstead, den genierklærte, fem år gamle piken som i en kort periode «produserte» og solgte abstrakte malerier med en samlet prislapp på over tre millioner kroner (!). I løpet av dokumentaren skinner det dog gjennom at den lille neppe har stått bak maleriene, men snarere en ambisiøs forelder. Filmen belyser og til dels problematiserer fenomenet abstrakt kunst, og hvorfor den så ofte skaper avstand mellom kunstkjennere og et publikum som kan hende ikke er like bevandret i kunsthistoriens mange og skiftende retninger.

Flere av ekspresjonistene, som for eksempel Vasilij Kandinskij, malte abstrakt kunst allerede tidlig på 1900-tallet. Selve begrepet abstrakt ekspresjonisme ble første gang brukt i 1929 om akkurat Kandinskij (men hadde også enda tidligere vært brukt i forbindelse med den tyske ekspresjonismen). Likevel var det ikke før like etter andre verdenskrig at abstrakt ekspresjonisme ble anerkjent som en bevegelse innen billedkunsten.

Den Stavanger- og New York-baserte kunstneren Margrethe Aanestad (f. 1974) har laget serien *A Poem for the Elements* (2016) som henger i et av Universitetet i Stavanger sine møterom, nærmere bestemt i Kjølvs Egelands hus på Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet. Maleriene spenner fra eteriske, lette, sarte akvareller, via tunge, svarte skyer av blekk, til stramme grafiske former.

I sin skisse til utsmykningen beskriver Aanestad et klart mål med sine malerier: å utforske dynamikken og kraften i kontrastene mellom det eteriske lette og det tyngre bestandige – eller som hun selv uttaler: «Gjennom verkene vil jeg skape en dynamikk som gjenspeiler og reflekterer både det abstrakte versus det konkrete og klare, det immaterielle og det materielle, materien og livet i abstraksjonen».

Det er derfor passende at Aanestads malerier henger i det teknisk-naturvitenskapelige fakultet, hvor kandidater utdannes «innenfor realfag og ingeniørfag og utfører verdiskapende forskning og innovasjon». Som abstrakt kunstner er hennes filosofi en naturlig forlengelse av det som foregår her, da hun ønsker å utforske «energi og karakter i materialer, teknikk og form, og sammensetningen av disse,» som hun skriver i samme skisse.

At serien med malerier har tittelen *A Poem for the Elements* er også passende, da element betyr grunnstoff og angir det stoffet, eller de stoffene, som vitenskapen har vist oss at tingene er satt sammen av. En Teknat-student som ikke kan sine grunnstoffer vil streve voldsomt med å komme seg helskinnet gjennom studiene.

Uten den nødvendige kunnskapen om bakgrunnen og forståelsen av kunstteoriene som danner fundamentet for Aanestads motiver, er det lett for en forbipasserende å i beste fall avfeie bildene som ren dekorasjon, eller i verste fall som noe «en femåring kunne ha malt».

Men som med så mye annet her i livet – som studier ved et universitet – må man også lese mellom linjene, sette ting i en større historisk sammenheng og være villig til å bruke tid til å sette seg inn i materialet (eller pensum, om man vil).

Som nevnt er Aanestad opptatt av både materialer, teknikk og form – hun har lenge utforsket blekk og vannbasert maling på ulike type papir. Man kan si at hun er like teknisk orientert som kandidatene som passerer hennes malerier daglig – at hun nesten vitenskapelig studerer det som konkret skjer når blekk brukes på ulike typer papir. At hun også lar seg inspirere av grunnformer som triangelet, sirkelen og kvadratet understreker at avstanden mellom abstrakt kunst og teknisk-naturvitenskapelige studier ikke nødvendigvis er så stor.

Non-figurativ kunst vil nesten alltid – selv etter nesten hundre års eksistens – bli møtt med en blanding av frustrasjon og forundring. Den menneskelige hjerne er konstruert for å finne umiddelbar mening og sammenheng i det vi ser, og må trenes opp til å se det den mener ikke «finnes». De som velger å gå til denne retningen med forundring og nysgjerrighet, vil etter hvert oppdage at det som synes tilfeldig og impulsivt i stedet er nøye gjennomtenkt og komponert. Som betrakter kan man veksle mellom å studere det rent tekniske – hvilke materialer kunstneren har valgt og hva som skjer når man bruker vannmaling fremfor oljemaling, eller det rent innholdsmessige – hva kunstneren ønsker å formidle av stemning og følelser eller hvilke stemninger og følelser det skaper hos betrakteren selv, uavhengig av kunstnerens egentlige mening.

Som Aanestad selv sier: «Det handler om å forstå, om å undersøke, å se – og å bruke tid – både på mikro- og makroplan». Akkurat som hverdagen til en sindig Teknat-kandidat.

Tekst: Anne Therese Tveita